Amcan Lles 2:
Mae Caerdydd yn Lle Gwych i Dyfu'n Hŷn

Asesiad Caerdydd o Les Lleol

Ds: Cynhaliwyd yr asesiad hwn drwy ddefnyddio'r data mwyaf diweddar sydd ar gael. Mewn llawer o achosion ni fydd hyn yn cipio effaith lawn pandemig byd-eang Covid-19. Cafodd gwaith i gasglu rhai setiau data ei atal yn sgil y pandemig hefyd.

Dangosyddion

1. Canran y bobl 65+ oed a nododd fod eu hiechyd cyffredinol yn dda neu'n dda iawn
2. Boddhad â bywyd ymhlith pobl hŷn
3. Y ganran o bobl 65+ oed sy'n dweud eu bod yn teimlo iddynt gael eu cynnwys mewn unrhyw benderfyniadau a wnaed ynghylch eu gofal a'u cymorth
4. Canran y bobl 65+ oed sy'n dweud iddynt gael yr wybodaeth neu'r cyngor cywir pan oedd eu hangen arnynt
5. Canran y bobl 65+ oed sy'n nodi eu bod yn byw yn y cartref iawn ar eu cyfer
6. Canran y bobl 65+ oed sy'n nodi eu bod yn fodlon â'r gefnogaeth gan eu teulu, eu ffrindiau a'u cymdogion *(Cwestiwn procsi ar gyfer canran y bobl 65+ oed sy'n dweud eu bod yn unig)*
7. Amcanestyniadau Dementia
8. Canran yr oedolion hŷn, sef pobl 65+ oed, â phwysau iach
9. Toriadau clun ymhlith pobl hŷn
10. Pobl hŷn a gefnogir yn y gymuned, fesul 1,000 o'r boblogaeth 65+
11. Nifer y pecynnau gofal a chymorth a ddarperir
12. Gofal Cartref - Nifer y defnyddwyr gwasanaeth a'r oriau gofal a ddarperir
13. Nifer y bobl sydd angen gwasanaethau gofal preswyl a nyrsio

1. Canran y bobl 65+ oed a nododd fod eu hiechyd cyffredinol yn dda neu'n dda iawn

Pwyntiau Allweddol:

- Mae ychydig dros hanner y bobl hŷn 65+ oed yng Nghaerdydd (56.1%) yn ystyried bod eu hiechyd yn dda (ffigurau 18/19).
- Mae data cyfresi amser (ar gael hyd at 14/15) yn dangos bod hyn yn tueddu i wella.
- Ar lefel ward, dangosai data yn y gorffennol mai'r bwlch anghydraddoldeb yn nisgwyliad oes iach dynion yn 65 oed oedd 10.5 mlynedd. 12.1 mlynedd oedd yr un ffigur i fenywod. Gall dynion yn Adamsdown ddisgwyl treulio chwarter o weddill eu hoes (24.8%) mewn iechyd da o gymharu â deuparth (65.4%) yn achos rhai sy'n byw yn Llys-faen. Y ffigurau ar gyfer menywod yw 23.5% a 56.9% yn yr un drefn. Nid oes data ar gael ar gyfer hyn y tu hwnt i 2013.

Canran y Bobl Hŷn (65+ oed) mewn Iechyd Da, 2017/18 - 2018/19

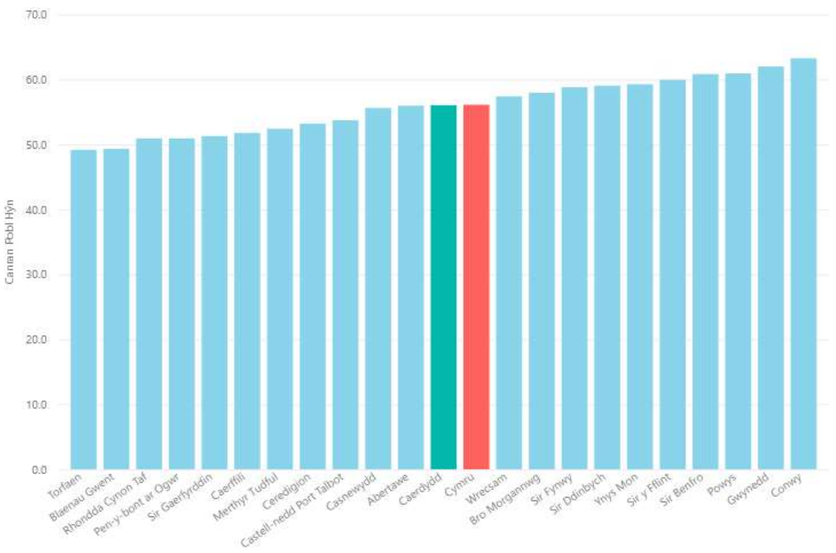

Canran y Bobl Hŷn (65+ oed) mewn Iechyd Da, 2003/4-2004/5 i 2014-15

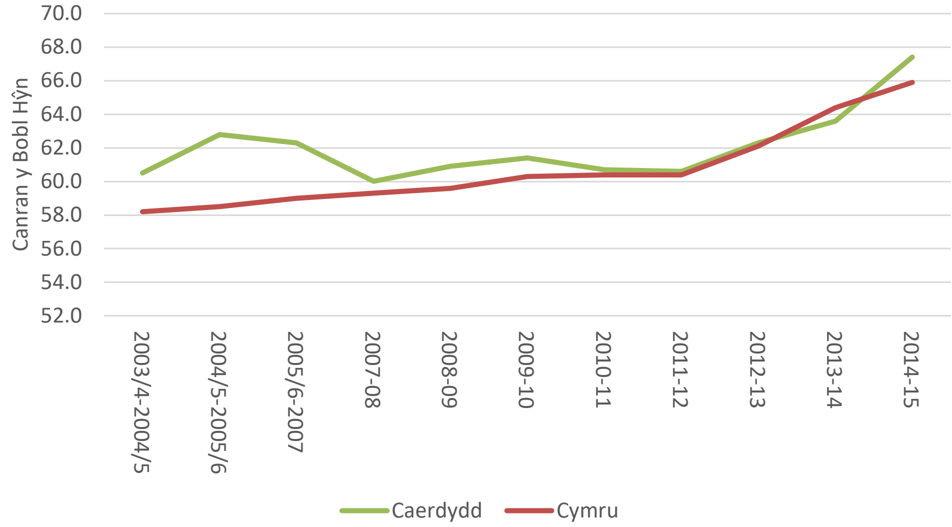

Ffynhonnell: Iechyd Cyhoeddus Cymru

2. Boddhad â bywyd ymhlith pobl hŷn

Pwyntiau Allweddol:
- Arolwg Iechyd Cyhoeddus Cymru 2018/19 (y data diweddaraf ar gael) - Mae boddhad pobl hŷn yng Nghaerdydd â bywyd ychydig yn is na chyfartaledd Cymru.
- Arolwg Holi Caerdydd 2020 - Nododd cyfran fwy o bobl hŷn 65+ oed fod eu boddhad â bywyd yn 7 allan o 10 neu'n uwch, o gymharu â'r bobl dan 65 oed.

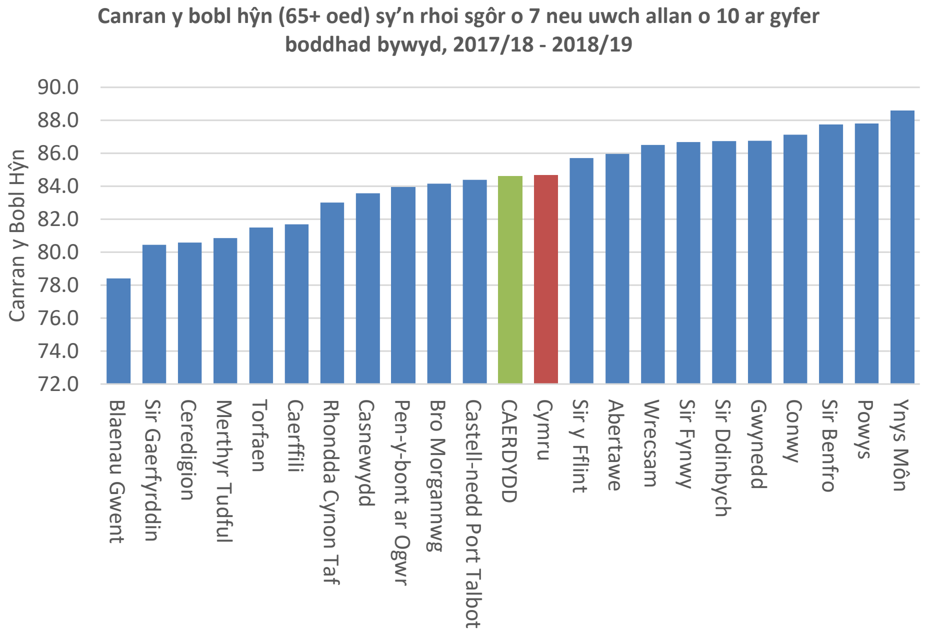

Ffynhonnell: Iechyd Cyhoeddus Cymru

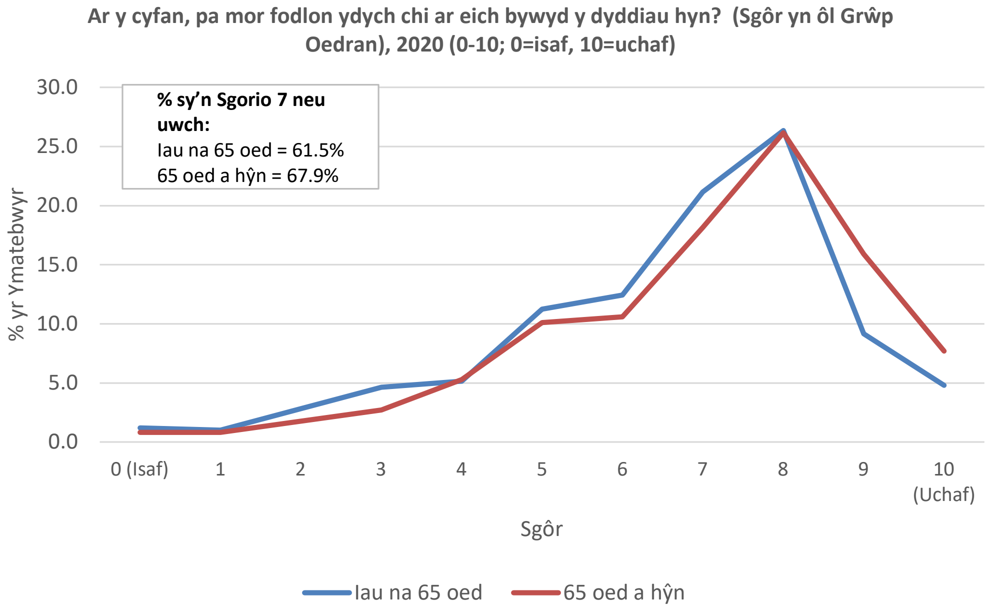

Ffynhonnell: Cyngor Caerdydd - Arolwg HOLI Caerdydd

3. Y ganran o bobl 65+ oed sy’n dweud eu bod yn teimlo iddynt gael eu cynnwys mewn unrhyw benderfyniadau a wnaed ynghylch eu gofal a’u cymorth

Pwyntiau Allweddol:
- Roedd bron i bedair rhan o bump yn teimlo iddynt gael eu cynnwys yn weithredol mewn penderfyniadau a wnaed ynghylch eu gofal a'u cymorth.

Y ganran o bobl 65+ oed sy’n dweud eu bod yn teimlo iddynt gael eu cynnwys mewn unrhyw benderfyniadau a wnaed ynghylch eu gofal a’u cymorth - 2019-20

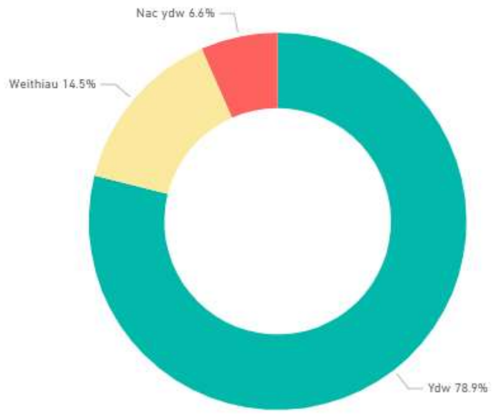

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, Cyngor Caerdydd

Caerdydd						
Rwyf wedi cael fy nghynnwys yn weithredol wrth benderfynu sut i ddarparu gofal a chymorth imi (Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Cyngor Caerdydd)						
	2017-18		2018-19		2019-20	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
Do	251	76.8	362	78.4	228	78.9
Weithiau	58	17.7	73	15.8	42	14.5
Naddo	18	5.5	27	5.8	19	6.6
Cyfanswm Terfynol	327	100.0	462	100.0	289	100.0

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles, Cyngor Caerdydd

4. Canran y bobl 65+ oed sy'n dweud iddynt gael yr wybodaeth neu'r cyngor cywir pan oedd eu hangen arnynt

Pwyntiau Allweddol:

- Roedd bron i bedair o bob pump yn teimlo eu bod wedi derbyn yr wybodaeth neu'r cyngor cywir pan oedd angen

Canran y bobl 65+ oed sy'n dweud iddynt gael yr wybodaeth neu'r cyngor cywir pan oedd eu hangen arnynt

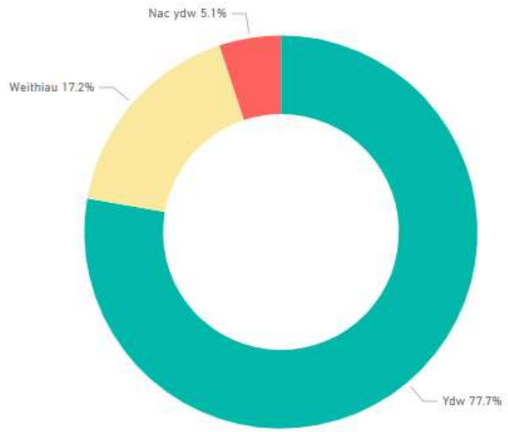

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, Cyngor Caerdydd

Caerdydd						
Rwyf wedi derbyn yr wybodaeth neu'r cyngor cywir pan oedd angen (Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles)						
	2017-18		2018-19		2019-20	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
Do	320	82.5	441	80.2	276	77.7
Weithiau	55	14.2	89	16.2	61	17.2
Naddo	13	3.4	20	3.6	18	5.1
Cyfanswm Terfynol	388	100.0	550	100.0	355	100.0

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles, Cyngor Caerdydd

5. Canran y bobl 65+ oed a nodd eu bod yn byw yn y cartref iawn ar eu cyfer

Pwyntiau Allweddol:

- Ar gyfartaledd, nododd 87.3% o ymatebwyr eu bod yn byw yn y cartref iawn ar eu cyfer rhwng 2017/18 a 2019/20 (y data diweddaraf sydd ar gael)

Canran y bobl 65+ oed sy'n nodi eu bod yn byw yn y cartref iawn ar eu cyfer - 2019-20

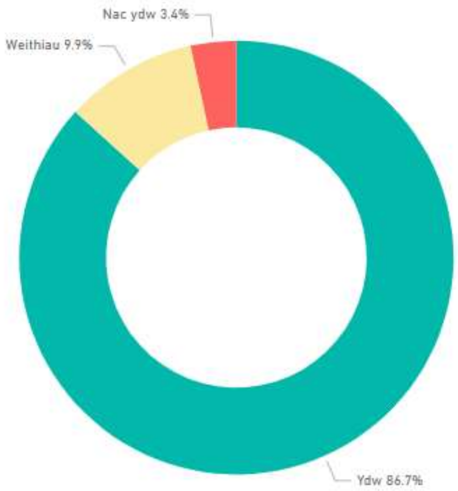

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, Cyngor Caerdydd

Caerdydd						
Rwy'n byw mewn cartref sy'n rhoi'r gefnogaeth orau i'm lles (Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Cyngor Caerdydd)						
	2017-18		2018-19		2019-20	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
Ydw	364	89.2	493	86.2	307	86.7
Weithiau	35	8.6	56	9.8	35	9.9
Nac ydw	9	2.2	23	4.0	12	3.4
Cyfanswm Terfynol	408	100.0	572	100.0	354	100.0

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles, Cyngor Caerdydd

6. Canran y bobl 65+ oed sy'n nodi eu bod yn fodlon â'r gefnogaeth gan eu teulu, eu ffrindiau a'u cymdogion

Pwyntiau Allweddol:
- Ar gyfartaledd, nododd 84.9% o'r ymatebwyr eu bod yn hapus gyda'r gefnogaeth gan deulu, ffrindiau a chymdogion rhwng 2017/18 a 2019/20. (y data diweddaraf sydd ar gael)

Canran y bobl 65+ oed sy'n nodi eu bod yn fodlon â'r gefnogaeth gan eu teulu, eu ffrindiau a'u cymdogion

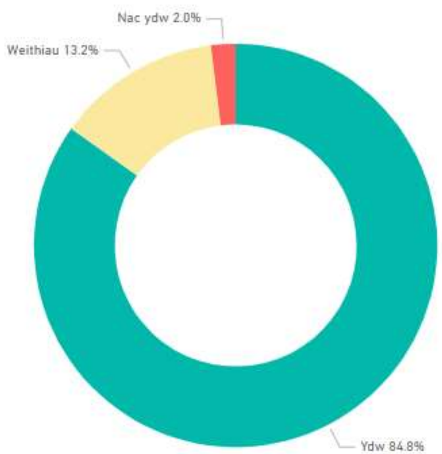

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, Cyngor Caerdydd

Caerdydd						
Rwy'n fodlon â'r gefnogaeth gan fy nheulu, fy ffrindiau a'm cymdogion (Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Cyngor Caerdydd)						
	2017-18		2018-19		2019-20	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
Ydw	339	83.5	491	86.0	302	84.8
Weithiau	53	13.1	65	11.4	47	13.2
Nac ydw	14	3.4	15	2.6	7	2.0
Cyfanswm Terfynol	406	100.0	571	100.0	356	100.0

Ffynhonnell: Arolwg Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles, Cyngor Caerdydd

7. Amcanestyniadau Dementia

Pwyntiau Allweddol:
- Yn yr 20 mlynedd nesaf, disgwylir cynnydd o bron i ddwy ran o dair yn nifer y bobl 65+ oed â dementia.
- Rhagwelir y bydd nifer y bobl â dementia difrifol bron yn dyblu.

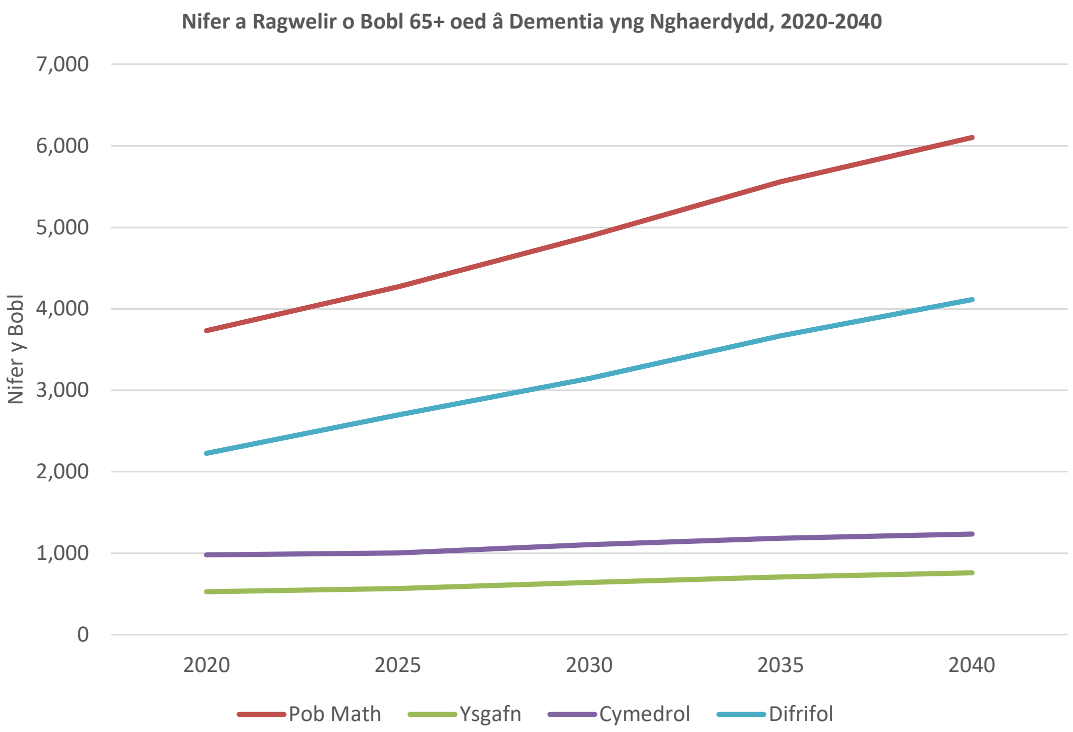

Ffynhonnell: Daffodill

8. Canran yr oedolion hŷn, sef pobl 65+ oed, â phwysau iach

Pwyntiau Allweddol:

- Mae 37.3% o oedolion hŷn (65+ oed) yng Nghaerdydd â phwysau iach (cyfartaledd dros 3 blynedd (2017/18 - 2019/20). Gellir cymharu hyn yn cymharu ag Ynys Môn sydd â'r ganran uchaf ymhlith ALlau Cymru, sef 46.2%.

Canran oedolion hŷn a phwysau iach, pobl 65+ oed,
Awdurdodau Lleol Cymru, 2017/18-2019/20

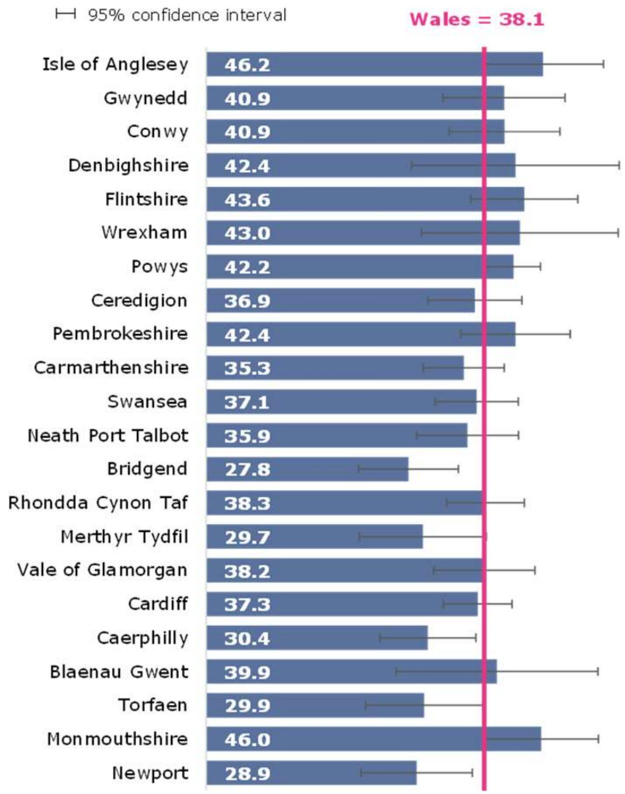

Ffynhonnell: ICC/Llywodraeth Cymru

9. Toriadau Clun ymhlith Pobl Hŷn

Pwyntiau Allweddol:

- Mae Caerdydd yn hafal i gyfartaledd Cymru o ran nifer y bobl fesul 100,000 sy'n torri eu clun.
- Mae Caerdydd wedi bod yn is na chyfartaledd Cymru ers blynyddoedd, ac yn y blynyddoedd diwethaf wedi symud yn uwch i fod yn hafal iddo (yn uwch na chyfartaledd Cymru o 3.7 fesul 100,000)
- Mae cyfraddau torri clun yn amrywio ledled y ddinas gyda rhai ardaloedd â chyfraddau llawer uwch na chyfartaledd Cymru a rhai â chyfraddau llawer is.
- **Sylwer**: Cafwyd y gostyngiad yn 2011/12 oherwydd problem yn gysylltiedig â chodio y flwyddyn honno.

Torri Cluniau Ymhlith Pobl Hŷn (cyfradd wedi'i safoni yn ôl oedran fesul 100,000), Pobl 65+ Oed, 2018/19

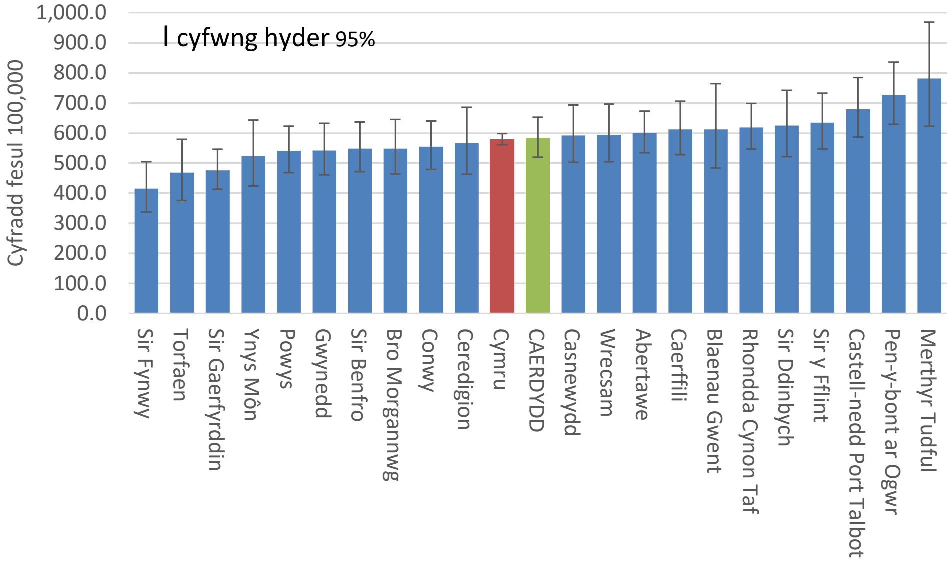

Torri Cluniau Ymhlith Pobl Hŷn (cyfradd wedi'i safoni yn ôl oedran fesul 100,000), Pobl 65+ Oed, 2009/10 - 2018/19

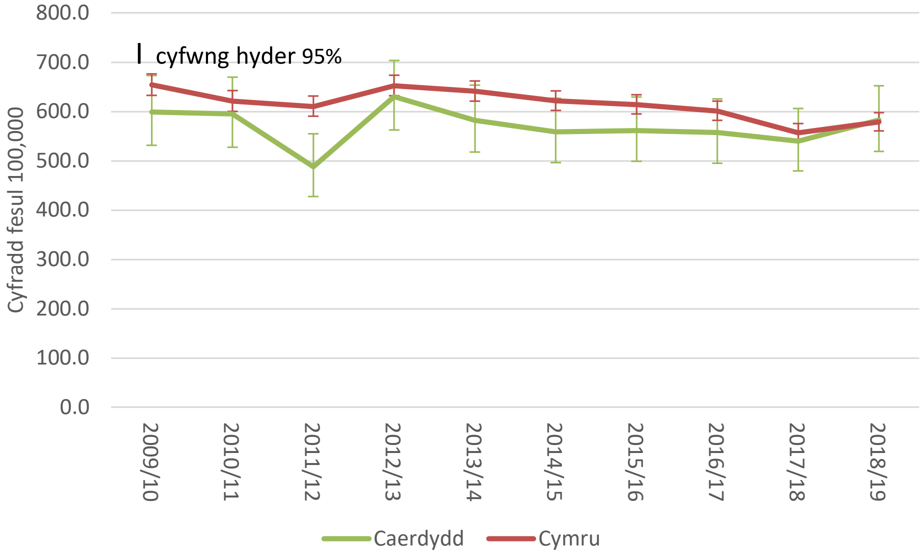

Ffynhonnell: Iechyd Cyhoeddus Cymru

10. Pobl hŷn a gefnogir yn y gymuned, fesul 1,000 o'r boblogaeth 65+

Pwyntiau Allweddol:

- 2015 y data diweddaraf sydd ar gael ar raddfa Cymru gyfan. Nid oedd yn rhaid i ALlau gyflwyno data'r Dangosydd Strategol Cenedlaethol mwyach o 2016
- Caerdydd sydd â'r gyfradd isaf ond un o gefnogaeth yn y gymuned o blith holl Awdurdodau Lleol Cymru.
- Mae'r gyfradd draean yn is na chyfartaledd Cymru.
- Mae data wedi cael eu casglu'n lleol hyd 2019, ac yn dangos tuedd ar i lawr yng nghyfradd y bobl hŷn a gefnogir yn y gymuned

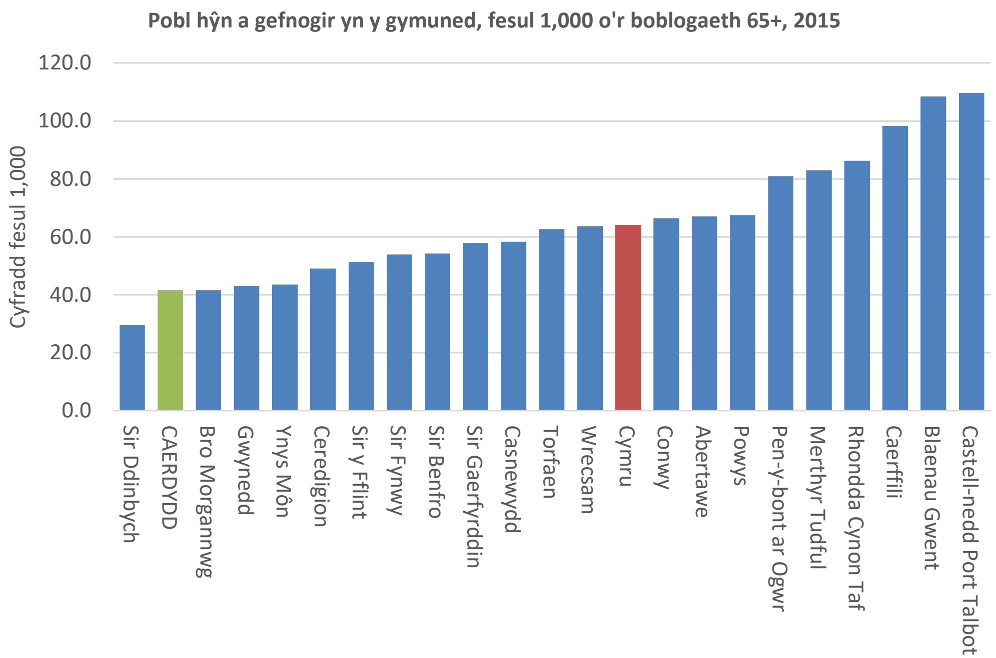

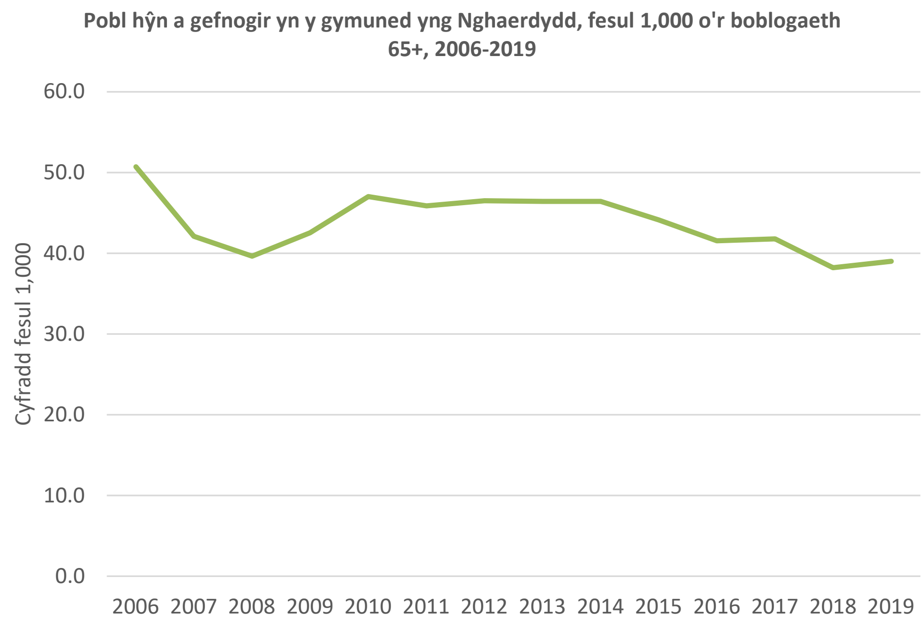

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru

11. Nifer y pecynnau gofal a chymorth a ddarperir

Pwyntiau Allweddol:

- Mae Pecynnau Gofal a Chymorth ar gael i unrhyw un sydd angen gofal neu sy'n gofalu am rywun arall.
- Mae nifer y Pecynnau Gofal a Chymorth a ddarperir gan y Gwasanaethau Oedolion yng Nghaerdydd wedi gostwng yn raddol ers 2017. Ym mis Medi 2021, roedd 4,425 o becynnau Gofal a Chymorth yn cael eu darparu.

Nifer y Pecynnau Gofal a Chymorth, 2017-2021

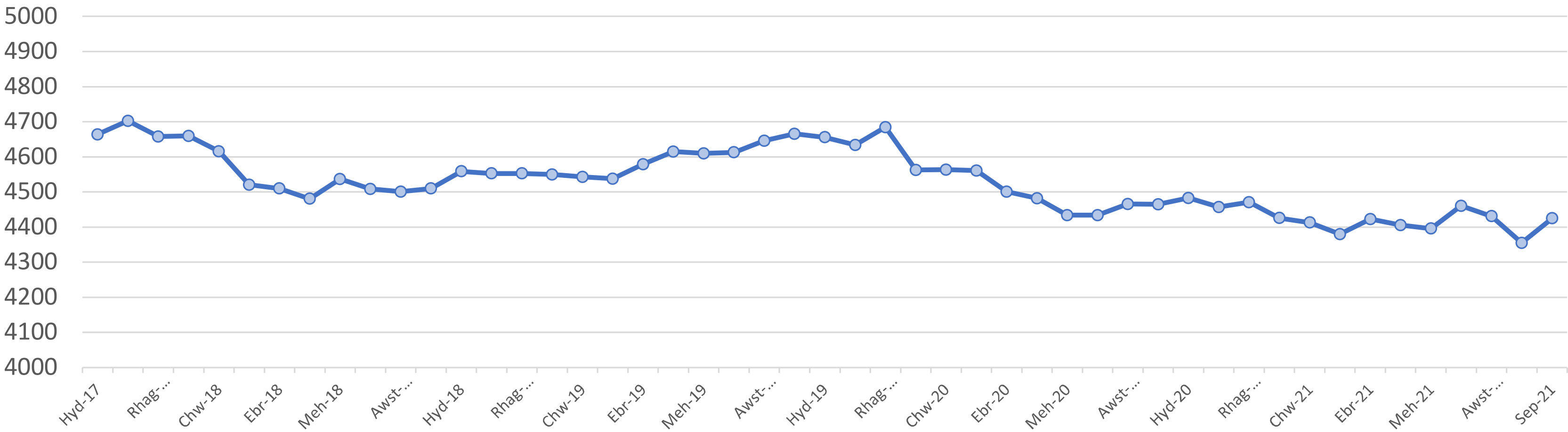

Ffynhonnell: Cyngor Caerdydd

12. Gofal Cartref - Nifer y defnyddwyr gwasanaeth a'r oriau gofal a ddarperir

Pwyntiau Allweddol:

- Gelwir gofal cartref hefyd yn ofal yn y cartref. Rhwng mis Medi 2017 a mis Mawrth 2019, gwelwyd tuedd ar i lawr ar y cyfan yn nifer y defnyddwyr gwasanaeth Gofal Cartref. Rhwng mis Mawrth 2019 a mis Tachwedd 2019, cafwyd ychydig o gynnydd yn nifer y defnyddwyr (gan gyrraedd uchafbwynt ym mis Tachwedd 2019), cyn gostwng eto hyd fis Mai 2020. Ers mis Mai 2020, mae nifer y defnyddwyr wedi cynyddu ar y cyfan, o 2,349 i 2,485 ym mis Medi 2021, gan amlygu cynnydd sydyn yn y galw ers dechrau'r pandemig.

- Dros yr un cyfnod, mae nifer yr oriau o ofal a ddarperir wedi gostwng ar y cyfan, gyda'r gostyngiad hwnnw'n amlwg rhwng mis Tachwedd 2020 a mis Chwefror 2021.

Gofal Cartref: Nifer y Defnyddwyr Gwasanaeth a'r Oriau Gofal a Ddarperir, 2017-2021

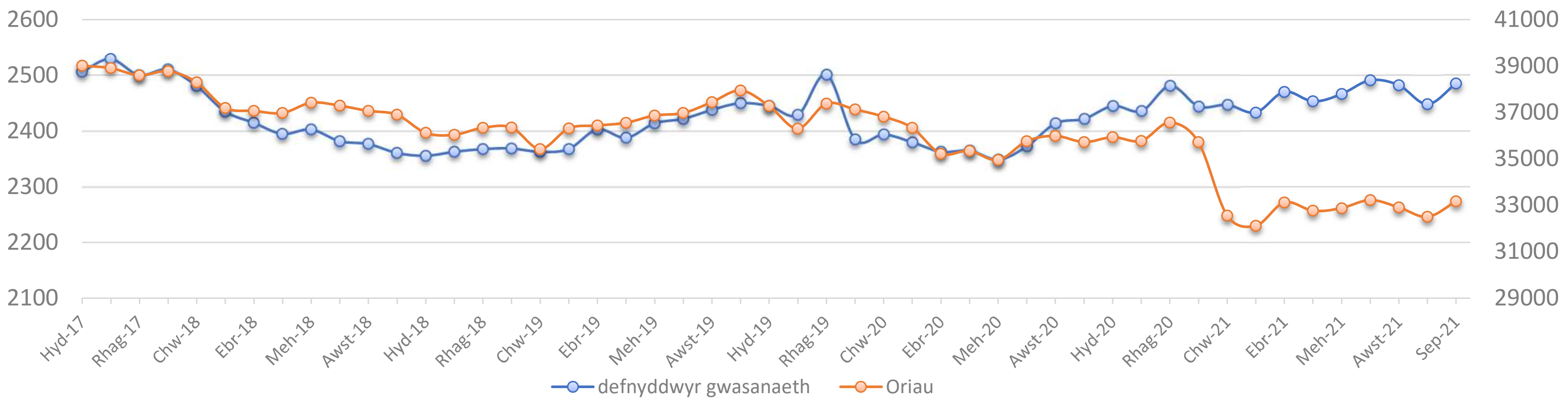

Ffynhonnell: Cyngor Caerdydd

13. Nifer y bobl sydd angen gwasanaethau gofal preswyl a nyrsio

Pwyntiau Allweddol:

- Mae cyfanswm y bobl sydd angen gofal preswyl a nyrsio wedi gostwng yn raddol ers 2017. Fodd bynnag, gwelwyd cynnydd yn 2021 yn nifer y defnyddwyr gwasanaeth newydd.

Nifer y Defnyddwyr Gwasanaeth Gofal Preswyl a Nyrsio, 2017-2021

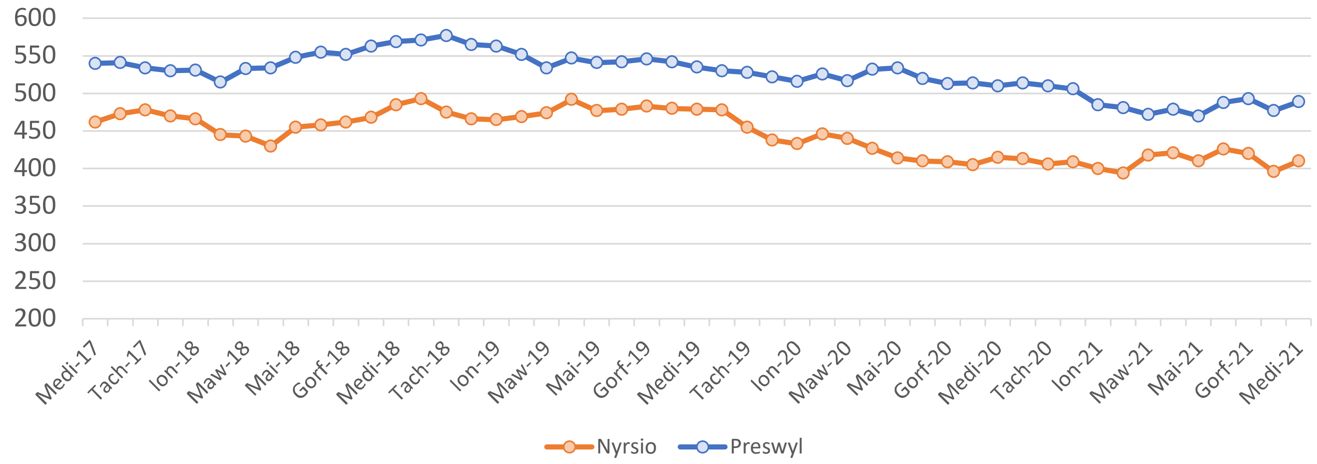

Ffynhonnell: Cyngor Caerdydd